

**Sayın Meclis Başkanım, Kıymetli Divan, Değerli Meclis Üyeleri, Basınıımızın
Güzide Temsilcileri,**

**Hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygıyla, hürmetle
selamlıyorum.**

Sözlerime başlamadan önce, yakın zamanda yaşadığımız kayıp dolayısıyla üzüntülerimi ve taziyelerimi bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Meclis Üyemiz Sayın Müge Güzin Güzel'in kıymetli babası, geçmiş dönemde Odamız Meclis'inde birlikte görev yaptığımız Ahmet Mithat Ertuğ'u ebediyete uğurladık.

Merhuma Allah'tan rahmet; ailesine ve tüm yakınlarına başsağlığı ve sabır diliyorum.

Mekânı cennet olsun.

Bu ayki Meclis toplantımızı, şanlı tarihimizin iki büyük dönüm noktasının yıl dönümü olan 26 Ağustos'ta gerçekleştiriyoruz. Sultan Alparslan'ın Malazgirt'te kazandığı zaferle vatan kıldığımız bu toprakları, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün başkomutanlığında başlatılan Büyük Taarruz'la sonsuza kadar yurdumuz olarak mühürledik. Milletimizin en zor şartlarda dahi inancını kaybetmeden, büyük bir azim ve kararlılıkla hedefine yürüdüğünü gösteren Malazgirt Zaferi'nin 955'inci ve Büyük Taarruz'un 104'üncü yıl dönümünü yürekten kutluyorum.

Bu vesileyle Anadolu'yu bizlere yurt yapan Sultan Alparslan'ı, Cumhuriyetimizin Kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, silah arkadaşlarını ve vatanımız uğruna mücadele eden tüm kahramanlarımızı rahmet, minnet ve saygıyla anıyorum.

Kıymetli Yol Arkadaşlarım,

Ülkemiz ve Ankara'mız için gurur verici bir gelişmeyi de sizlerle paylaşmak istiyorum. Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri sektörümüz, her geçen yıl gücünü artırmaya devam ediyor. "Dünyanın En Büyük 250 Uluslararası Müteahhitlik Firması"nın yer aldığı ENR 2026 listesi geçen hafta açıklandı. Listedeki Türk müteahhitlik firması sayısı 45'ten 48'e yükseldi. Bu firmalarımızdan 22'sinin Ankara merkezli olması, bizler için ayrı bir gurur kaynağıdır.

Meclis Başkanımız Sayın Celal Koloğlu'nun firması Kolin İnşaat 129. sıradan 101. sıraya, Yönetim Kurulu Üyemiz Sayın İhsan Çetinceviz'in firması Onur Taahhüt de 166'dan 161. sıraya yükseldi.

Ülkemizin ekonomik gücüne büyük katkı sağlayan tüm firmalarımızı, yöneticilerini ve çalışanlarını yürekten kutluyor, başarılarının artarak devam etmesini temenni ediyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Ülkelerin sanayi politikaları yeni bir faza geçti. Devletlerin teşvik sistemleri daha seçici ve proaktif hale geliyor.

IMF'in Temmuz ayında yayımlanan "Stratejik Sektörlerde Sanayi Politikası ve Ticaret Gerilimleri" çalışması bu değişimi teyit ediyor. Devletler düzenleyici olmanın ötesine geçiyor; yatırımcı, finansör ve stratejik yönlendirici olarak sahaya iniyor. Stratejik teşvikler, uzun vadeli ve uygun maliyetli finansman, kamu alımları gibi hedef odaklı sanayi politikaları bugün küresel rekabetin temel araçları hâline geliyor.

Bu yeni dönemde bazı sektörler, taşıdıkları stratejik önemle diğerlerinden ayrışıyor. Savunma sanayii, siber güvenlik, uydu ve radar sistemleri ulusal güvenliğin temel unsurları olarak öne çıkıyor. Yarı iletkenler, yapay zekâ, robotik ve kuantum teknolojileri ekonomik ve teknolojik üstünlüğün belirleyici alanları arasında yer alıyor. Batarya, elektrikli araç, güneş paneli ve hidrojen teknolojileri ise enerji dönüşümüne yön veriyor.

Ülkeler arasındaki yarış, daha fazla mal üretmenin ve daha çok ihracat yapmanın ötesine geçti. Asıl yarış, geleceğin kritik teknolojilerini geliştirmek, bunların üretim altyapısını elde tutmak ve küresel değer zincirlerini yönlendirmek üzerinden yürüyor.

Bu dönüşümün en çarpıcı örneği Çin'dir. Çin bugün rekabet gücünü artık düşük iş gücü maliyetiyle değil; stratejik sektör seçimiyle, uzun vadeli finansmanla, kamu alımlarıyla ve teknoloji odaklı firma geliştirme politikalarıyla artırıyor. "Küçük Devler" programı kapsamında belirli alanlarda uzmanlaşan, kritik ara malı ve teknoloji üreten orta ölçekli firmalar sistemli biçimde büyütülüyor. Kamu bankalarının sağladığı finansman, vergi avantajları, ihracat destekleri ve doğrudan kamu yatırımlarıyla bu firmalar küresel tedarik zincirlerinin güçlü aktörlerine dönüştürülüyor. Çin'in güneş panelinde, lityum

bataryada, elektrikli araçta, kritik minerallerde ve elektronik ara mallarında ulaştığı üretim gücünün arkasında işte bu yaklaşım yatıyor.

OECD'nin sanayi sübvansiyonları çalışması bu modelin küresel rekabetteki etkisini rakamlarla gösteriyor. 2005-2024 döneminde Çinli firmalar, OECD ülkelerindeki rakiplerinden ortalama üç ila sekiz kat daha fazla kamu desteği aldı. Küresel pazar payı kazanımlarının yüzde 22'si sübvansiyonlarla açıklanırken, Çinli firmalarda bu oran yüzde 60'a ulaşıyor.

Bu modelin bize verdiği mesaj açıktır. Sanayi politikası, bütün firmalara aynı ölçüde destek dağıtan genel bir teşvik sisteminden ibaret değildir. Önemli olan, ülkenin geleceği açısından stratejik alanları belirlemektir. Teknoloji geliştirme, verimlilik, ihracat, yerlileştirme ve nitelikli istihdam kapasitesi bulunan firmaları uzun vadeli ve performansa dayalı araçlarla büyütme. Teşvik, işletmeyi geçici olarak ayakta tutan bir yardım değil; onu küresel rekabete hazırlayan, teknolojik ilerlemeye zorlayan ve sonuç üreten bir sanayi politikası olmalıdır.

Ülke olarak bizim önceliğimiz de; kendi üretim yapımıza, finansman imkânlarımıza ve dış ticaret ilişkilerimize uygun özgün bir model kurmak olmalıdır.

Destek sistemini yeniden kurarken artık "ne kadar veriyoruz?" sorusundan önce, "nereye veriyoruz?" sorusunu sormalıyız.

Bugün destekler çok geniş bir alana yayılıyor; ancak hiçbir sektörde yeterli ağırlığı oluşturamıyor. Oysa başarı, tek tek firmaların maliyetini düşürmekten çok, belirli alanlarda üretim gücü ve ölçek biriktirerek sektörün tamamını rekabetçi hâle getirmektir.

Sistemimizin temel gelişkisi de işte tam burada.

Firmayı büyümeye teşvik ediyoruz; firma ölçek kazandığında ise desteği kesiyoruz. Tam güç birikmeye başladığı anda sistem elini çekiyor.

Stratejik alanları kamu ve özel sektör birlikte belirlemeli; o alanlarda hangi firmanın destekleneceğine performans karar vermelidir. Büyüyen, yatırım yapan ve ihracatını

artıran işletmenin desteği kesilmemeli; büyüme ve ihracat taahhüdü karşılığında devam etmelidir.

Ancak bugünün şartlarını da görmeliyiz. Sanayicimiz yüksek finansman maliyeti, uzun tahsilat vadeleri ve daralan taleple mücadele ediyor.

Bu nedenle iki hattı aynı anda yürütmeliyiz: Bir yandan işletmelere sürekli bir nefes alanı açmalı, diğer yandan seçici destek sistemini bugünden kurmalıyız.

Kısacası, önce nefes sonra yön değil; nefes verirken yönü de kurmalıyız.

Kıymetli Yol Arkadaşlarım,

Ülkemizde 2023 yılının ortasından bu yana sıkı para politikası ağırlıklı bir dezenflasyon programı uygulanıyor. Mayıs 2024'te yüzde 75'e kadar çıkan yıllık enflasyonun yüzde 30'lar seviyesine gerilemesi önemli bir kazanımdır. Ancak bugün geldiğimiz nokta, yılın ilk ayındaki seviyenin bile hâlâ bir miktar üzerindedir. Son bir yıldaki düşüş iki puanın altında kalmıştır. Enflasyonla mücadelenin en ağır bedelini ise biz sanayiciler ödüyoruz.

Bu tablonun sanayiciyi ilgilendiren bir yönü daha var. Mal enflasyonu yüzde 27 bandına inerken hizmet enflasyonu yüzde 40'a yakın seyrediyor. Oysa; kira, lojistik, sigorta, danışmanlık gibi hizmet kalemleri bizim de maliyetimizin içindedir. Makas buradan açılıyor.

Enflasyonla mücadeleden vazgeçmek elbette mümkün değildir. Ancak dezenflasyon programının sanayisizleşmeye dönüşmesine de izin veremeyiz. Sanayicilerimiz bugün yeni yatırım yapmanın değil, bu zor koşullara daha ne kadar dayanabileceğinin, nasıl ayakta kalabileceğinin hesabını yapıyor.

Fiyat istikrarını sağlamaya çalışırken, üretim istikrarını kaybetmemeliyiz.

İhtiyacımız olan, enflasyonla mücadeleyi üretimi ve ihracatı gözeterek önceleyen daha dengeli bir politika bileşimidir. Bu mücadele Merkez Bankası'nın faiz politikasıyla sınırlı kalmaz. Kamu harcamaları, vergi politikası, yönetilen ve yönlendirilen fiyatlar ve beklenti yönetimi; para politikası ile güçlü bir eş güdüm içinde yürütülmelidir. Ayrıca

para politikasının daha sade, öngörülebilir bir yapıya kavuşturulması ve parasal aktarım mekanizmasının güçlendirilmesi büyük önem taşıyor.

Değerli Meclis Üyeleri,

Haziran ayı verileri sanayinin ana eğilimindeki zayıflığın sürdüğünü gösteriyor. İmalat sanayii üretimi yüzde 1,5 geriledi. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış üretimdeki aylık artış ise yüzde 0,1'de kaldı.

Verilerin en dikkat çekici yönü, gelecekteki üretim gücümüz açısından önem taşıyan alanlardaki gerilemedir. Makine, teçhizat ve yeni üretim kapasitesiyle doğrudan ilişkili sermaye malı üretimi yıllık yüzde 4,8 geriledi. Bu tablo yalnızca bugünkü üretimin değil, yarınki kapasitenin de yavaşladığını söylüyor.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sonuçları, bu baskının bilançolara nasıl yansıdığını gösteriyor. Üretimden satışlar yüzde 25,7 artmış görünse de fiyat artışlarının etkisini çıkardığımızda reel büyüme binde 2 ile sınırlı kalıyor. Üç yıllık reel daralmanın ardından sanayicimiz, büyümek bir yana, mevcut üretim düzeyini koruma mücadelesi veriyor.

Araştırmanın en çarpıcı sonucu ise finansman yüküdür. Finansman giderleri yüzde 45 artarak 138 milyar liraya ulaşmış, faaliyet kârının yüzde 87'sini tüketmiştir. Sanayicimiz, faaliyetinden kazandığı her 100 liranın 87 lirasını finansman giderine ayırmak zorunda kalmıştır. Aynı oran İlk 500'de 85'tir. Yani yük, ölçek küçüldükçe hafiflemiyor.

Bu tablo, ateşi olmayan bir hastalığa benziyor. Bacalar tütüyor, vardiyalar devam ediyor, siparişler geliyor; ancak üretim yapısının dayanıklılığı giderek zayıflıyor. Sorun ani bir duruş değil, sanayinin yatırım kapasitesini, verimliliğini ve rekabet gücünü zaman içinde aşındıran sessiz bir güç kaybıdır.

Kıymetli Meclis Üyeleri,

Şimdi konjonktürün ötesine geçip yapısal bir kırılmaya değinmek istiyorum:
Sanayisizleşme.

Değerli arkadaşlar, sanayisizleşme ifadesini ilk kez bundan 2 yıl önce, Eylül 2024'te bu kürsüden yaptığım konuşmada ben kullanmıştım. Sonrasında da defalarca dile getirdim.

Sanayinin milli gelir içindeki payı 2016 yılının ilk çeyreğinde yüzde 19,6 iken 2023 yılında yüzde 22,8'e yükseldi. Ancak bu oran, 2026 yılının ilk çeyreğinde yüzde 17,7'ye kadar geriledi. Özellikle 2023 sonrasında yaşanan 5,1 puanlık hızlı düşüş, ülkemiz açısından sanayisizleşme riskinin güçlendiğine işaret ediyor.

Diğer taraftan; 2009 yılında her 100 ücretli çalışanın 36'sı sanayide istihdam ediliyordu. Bugün bu sayı 30'un altındadır. Sanayinin toplam ücretli istihdam içerisindeki payı 17 yılda 6,1 puan azaldı ve bu kayıp son yıllarda hız kazandı. Bu tablo artık yalnızca dönemsel bir istihdam kaybına değil, Türkiye ekonomisinin istihdam ve üretim kompozisyonunda sanayinin ağırlığının yapısal olarak zayıfladığına işaret ediyor.

Elbette gelişmiş ekonomilerde sanayinin toplam istihdam içerisindeki payının azalması tek başına olumsuz bir gelişme değildir. Eğer bu azalma; daha yüksek teknoloji, daha yüksek katma değer, daha güçlü verimlilik ve daha nitelikli işgücüyle birlikte gerçekleşiyorsa, ekonomik dönüşümün doğal bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Ancak sanayinin istihdam payı azalırken aynı zamanda katma değeri, teknoloji yoğunluğu ve verimliliği yeterince yükselmiyorsa, karşımıza çıkan olgu dönüşüm değil, erken sanayisizleşmedir.

Bu sanayisizleşme riski, ihracat performansında da kendisini gösteriyor. İhracatın parasal değeri artarken, ihracat hacmindeki zayıflama üretim kapasitesi ve dış rekabet gücü açısından daha kırılgan bir tabloya işaret ediyor. Parasal artışın önemli ölçüde fiyat etkisinden kaynaklanması, ihracattaki nominal büyümenin reel bir güçlenme anlamına gelmediğini gösteriyor.

Odamızın kayıtları da bu eğilimi teyit ediyor. 2024 yılında yaklaşık 3 bin olan ihracatçı firma sayımız, 2025 yılında 2 bin 494'e geriledi. Yani bir yılda ihracat yapan firma sayımız yaklaşık yüzde 18 azaldı. Bununla birlikte bu firmalardan 101'i, 4 yıl boyunca kesintisiz ihracat yapmıştı, yani yolun başında değil yolu bilen firmalarımızdı.

Tüm bu veriler, sanayimizin geleceği açısından ciddi bir uyarı niteliği taşıyor ve bizi kritik bir soruyla karşı karşıya bırakıyor:

Türkiye, üretim ekonomisinden uzaklaşıyor mu?

Mevcut göstergeler, gerekli politika değişiklikleri yapılmadığı takdirde bu tehlikenin artık teorik bir ihtimal olmaktan çıktığını gösteriyor. Ülkemizin sanayiden uzaklaşması kalkınma modelimizi doğrudan ilgilendiren bir risktir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Odamızın hazırladığı “Sanayisizleşme Bağlamında Ankara Paradoksu” çalışması bu tabloyu Başkentimiz özelinde ele alıyor.

Ankara ilk bakışta ayrışıyor. İmalat istihdamımız Ankara’da 2022’den bu yana yüzde 6,4 artarken, Türkiye’de aynı dönemde yüzde 5 düştü. 2026 yılının ilk 7 ayında Ankara’da geçen yılın aynı dönemine göre %23’ün üzerinde güçlü bir artış gerçekleşirken, Türkiye genelindeki artış %4 ile sınırlı kaldı. Böylece Ankara’nın artış hızı, Türkiye ortalamasının 5,7 katına ulaştı.

Savunma ve havacılık başta olmak üzere elektronik ve optik, makine ve teçhizat, yazılım, ileri mühendislik ve sistem entegrasyonunda belirgin bir sanayi derinleşmesi yaşıyoruz.

Dolayısıyla Ankara’mız açısından mesele, sanayinin bütünüyle büyümesi ya da gerilemesi değildir. Ankara bir taraftan yüksek teknoloji ve bilgi yoğun sektörlerde yeniden sanayileşirken, diğer taraftan geleneksel ve daha kırılgan üretim katmanlarında sanayisizleşme baskısıyla karşı karşıya kalıyor. Raporumuzun “Ankara Paradoksu” olarak tanımladığı temel yapı da budur.

Kıymetli Yol Arkadaşlarım,

Ankara gerçeğinin bize gösterdiği yol, firmalarımızı değer zincirinde daha üst konumlara taşımaktan geçiyor. Geçtiğimiz ay Başkentimizde gerçekleştirilen ve ülkemizin uluslararası sistemdeki stratejik konumunu pekiştiren NATO Zirvesi, sanayimiz açısından yeni bir fırsat penceresi açtı. Zirvede güvenlik politikalarının yanı sıra

savunma üretimi, teknolojik kapasite, tedarik zincirlerinin dayanıklılığı ve sanayi iş birlikleri de gündemin merkezinde yer aldı.

Ortak üretim kapasitesinin genişletilmesi, savunma ticaretindeki engellerin azaltılması ve KOBİ'lerin tedarik sistemine daha güçlü şekilde entegre edilmesi yönünde önemli kararlar alındı.

Kamuoyunda 50 milyar doların üzerinde yeni tedarik rakamı konuşuldu. Oysa Zirvenin sanayimiz açısından asıl önemi, savunma üretim ve tedarik düzeninde başlayan değişimdir. Yeni dönemde bir ürüne veya fabrikaya sahip olmanın yanında, üretim kapasitesinin belgelenebilir, uluslararası sistemlerde görünür ve gerektiğinde hızla dönüştürülebilir olması da stratejik değer taşıyor.

Bu yaklaşım, henüz ürünü olmasa da makine altyapısı ve üretim kabiliyeti bulunan firmalarımıza uluslararası tedarik zincirlerinin kapısını açabilir. Tüm bu tespitlerimizi odamızın hazırladığı "2026 NATO Ankara Zirvesi ve Ankara Sanayisinin Yeni Konumu: Mülkiyetten Kapasiteye" raporumuzda kapsamlı bir şekilde ele aldık. Medyada da geniş yer bulan raporumuzun özellikle altını çizdiği gibi, görünür olmak sipariş almak değildir. Belge, rekabette elenmemenin koşuludur; ama işi almanın garantisi değildir.

Ankara Sanayi Odası olarak, NATO'nun savunma tedarikindeki yeni düzenine üyelerimizi hazırlamak için gerekli adımları atacağız. Firmalarımızın hazırlık düzeyini tespit edecek; kapasite raporlarımızdan yararlanarak Ankara sanayisinin uluslararası sistemlerde aranabilir kabiliyet envanterini çıkaracağız. Kodlama ve teknik dosya eğitimlerinden test ve belgelendirme süreçlerine kadar ihtiyaç duydukları her alanda firmalarımızın yanında olacağız, bir tip sözleşme kılavuzu hazırlayacağız. NATO'nun uygulama planı hazırlanırken Ankara sanayisinin görüş ve ihtiyaçlarının ulusal karar süreçlerine yansması için çalışacağız.

Bugün çok sayıda KOBİ'miz, büyük savunma kuruluşlarının tedarik zincirlerinde başarıyla üretim yapıyor. Hedefimiz, firmalarımızı alt yüklenici olarak edindikleri bilgi ve tecrübeyi daha ileri bir seviyeye taşıyarak kendi ürün ve teknolojilerini geliştirmelerini sağlamaktır. Bugünün güçlü yan sanayi firmalarından yarının ürün sahibi, teknoloji geliştiren ve uluslararası pazarlarda doğrudan rekabet edebilen şirketlerini çıkarmaktır. Ana sanayi kuruluşlarına üretim yapmak nihai hedef değil; teknoloji öğrenmenin,

tasarım kabiliyeti kazanmanın ve kendi özgün ürününe geçmenin bir basamağı olmalıdır.

Yeni dünyada güvenlik kapasitesi ile sanayi gücü birbirinden ayrı düşünülemez. Güçlü bir savunma sanayii; üretim kabiliyeti, teknoloji, finansman ve nitelikli insan kaynağıyla mümkündür. Başkentimiz, bu dört unsuru buluşturan, üniversite ile sanayinin bir araya geldiği ender merkezlerden biridir. Ülkemizin jeopolitik önemini ekonomik ve teknolojik üstünlüğe dönüştürürken Ankara'yı da bu sürecin öncü merkezlerinden biri hâline getirmek için kararlılıkla çalışıyoruz.

Değerli Meclis Üyeleri,

Sözlerime son verirken, konuşmamın başında vurguladığım 26 Ağustos'un tarihimizde taşıdığı iki büyük anlamı bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Sultan Alparslan'ın Malazgirt Zaferi'yle Anadolu'nun kapılarını açtığı 26 Ağustos, asırlar sonra Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün başkomutanlığında Büyük Taarruz'un başladığı gün olmuş; bu kutlu mücadele 30 Ağustos'ta Büyük Zafer'le taçlanmıştı.

Bu vesileyle, Büyük Zafer'in 104'üncü yıl dönümünü ve 30 Ağustos Zafer Bayramı'mızı da şimdiden kutluyor; başta Ulu Önderimiz Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere tüm kahramanlarımızı bir kez daha rahmet, saygı ve minnetle anıyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.